

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 298. — ŠTEV. 298.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 21, 1931. — PONDELJEK, 21. DECEMBRA 1931

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX

HOOVERJEV MORATORIJ PRED AMERIŠKIM SENATOM

SENATOR JOHNSON VODI OPOZICIJO, PA BO S SVOJIMI TOVARIŠI V MANJŠINI

Danes se prične pred ameriškim senatom zadnji boj za odobrenje moratorija. — Predno je predsednik proglasil moratorij, je vprašal vse senatorje za svet in več kot polovica mu jih je odgovorilo, da se strinjajo z njegovim predlogom. — Volitev začasnega senatskega predsednika bodo odgodili na poznejši čas.

WASHINGTON, D. C., 20. decembra. — Jutri pride pred zvezni senat zadeva Hooverjevega moratorija. Brez dvoma bodo nekateri senatorji Hooverja ostro kritizirali, koncem konca bo pa moratorij odobren s precejšnjo večino glasov.

Voditelji senata so prepričani, da bo izid glasovanja sporočen že do torka v Belo hišo, nakar se bodo podali kongresniki na božične počitnice.

Opozicijo proti moratoriju bo vodil republikanski senator Hiram Johnson iz Californije, toda možak že vnaprej ve, da ne bo dosti opravič.

Predno je predsednik letošnje poletje proglasil moratorij, je vprašal vse senatorje za svet, in nadpolovična večina mu je odgovorila v ugodnem zmislu.

Republikanski voditelji streme za tem, da bi bila zadeva čimprej mogoče rešena.

Ko se bo sestal kongres po božičnih praznikih, se bo začel baviti s Hooverjevim gospodarskim programom.

Velika ovira za hitro odobrenje moratorija tvorijo težkoče, ki so v zvezi z izvolitvijo začasnega senatskega predsednika. Takozvani neodvisni republikanci, ki jih je dvajset po številu, odločno nasprotujejo izvolitvi senatorja Mosesa iz New Hampshire.

Tem težavam se bo mogoče le na ta način ozogniti, da se odgodi izvolitev senatskega predsednika na poznejši čas. Kakšno stališče bodo zavzeli napram moratoriju neodvisni republikanci, se zaenkrat še ne ve. Ve se le toliko, da mu je njihov voditelj senator Norris iz Nebraske, odločno nasproten.

Senatni finančni odsek bo nadaljeval s preiskavo glede prodaje tujezemskih vrednostnih papirjev v Združenih državah.

Thomas W. Lamont, član J. P. Morgan & Co., je izjavil, da je njegova firma naročila za tisoč osemsto milijonov dolarjev inozemskih bondov, National City Bank v New Yorku pa za tisoč milijonov dolarjev.

Demokratski senator Walsh iz Massachusetts, član finančnega odseka, je rekel, da bo brez pomisleka glasoval za moratorij, odločno je pa proti vsakemu skrčenju oziroma črtanju vojnih dolgov.

SHARON, Pa., 20. decembra. — Senator James J. Davis je govoril v neki metodistovski cerkvi in rekel, da so "Združene države najbolj darežljiv Miklavž na vsem svetu". Dejal je, da je že čas, da prenehajo gospodje v Washingtonu ustrezati tujim narodom in jim manjšati dolgovne in začno bolj misliti na ameriški narod. Francija odplačuje 45, Italija pa le 25 odstotkov dolga, ki ga je najela v Zdr. državah. Tako smo jim znižali dolg, v zahvalo se pa še naručujejo iz nas.

— Ameriški delavec noče miloščine, — je nadaljeval, — on hoče delo. Kako naj mu pa damo delo, če si slabimo svoje stališče s tem, da znižujemo dolžnikom dolgove.

— Toletna božična darila za krščanske in civilizirane narode so govornice o vojni. Večinoma vsi narodi so do zob oboroženi in 85 odstotkov vseh davkov gre za oboroževanje.

Kitajci naj zapuste Cincav

VOJAKI BODO DELILI HRANO BREZPOSELNIM

Governer Roosevelt je poskrbel, da reveži v New Yorku ne bodo ob božičnih praznikih stradali.

Da se odpomore brezposelnim, bo te dni vojaški tovorni avtomobil delil potrebnim kavo, sendviče in kruh.

Vsak večer od 9 do polnoči bo imel avtomobil na Times Square na razpolago vsem, ki bodo hoteli, posebno velike sendviče in gorke kavo.

Da se odstranijo verski predsodki, bodo za katoličane pripravljene ob postnih dnevih sendviči rib in za jude posebna jedila, ako jih kdo zahteva.

Da je bil dovoljen vojaški avtomobil za razdeljevanje hrane, gre zahvala governerju Rooseveltu, generalnemu majorju Williamu N. Haskellu, poveljniku narodne garde države New York in polkovniku Kenyonu A. Joyce, poveljniku na Governors Island.

Vojašnica 64. newyorškega polka bo 24. decembra poleg tega tudi razdelila 15,000 vreč živil in igrač za otroke.

To razdeljevanje bo veljalo več tisoč dolarjev in javnost je naprosena, da prispeva, kolikor kdo more, da bo mogoče deliti jedila družinam, ki nimajo ničesar, da bi postavili na mizo.

ROOSEVELT BO GOVERNER FILIPINOV

Sedanji governer se je odpovedal. — Roosevelt bo najbrže imenovan na njegovo mesto...

WASHINGTON, D. C., 20. dec. Dosedanji generalni governer Filipinskih otokov, Dwight F. Davis, se je odpovedal svojemu mestu. V diplomatskih krogih, se domneva, da bo na njegovo mesto imenovan dosedanji governer na Porto Rico, Theodore Roosevelt.

Davis, ki je sedaj na začasnem dopustu, je imel daljšo konferenco s predsednikom Hooverjem ter mu poročal o razmerah na Filipinih.

Predsedniku je tudi povedal, da se hoče odpovedati svojemu mestu, ker je njegova žena bolna in se nahaja v Prizu ter ji ni mogoče priti na Filippine vsled klime, ki ji ne prija.

MEHIKA IZGANJA AMERIKANCE

MEXICO CITY, Mehika, 20. decembra. — List El Universal poroča, da je naselniški departement odredil, da mora 50 katarskih igralč iz Združenih držav prenehati s svojim delom.

DAWES JE ODGOVORIL B. SHAWU

Amer. poslanik v Londonu ima svoje misli na jeziku. — Povedal mu je, da je njegovo naziranje škodljivo.

LONDON, Anglija, 2. decembra. — Charles G. Dawes, ameriški poslanik v Londonu in obnem bankir in glasbenik, je zavzel novo vlogo kot kritik v književnosti.

Angleška javnost se še vedno čudi vsled izjave ameriškega poslanika Dawesa o največjem sedanjem angleškem pisatelju Geo. Bernardu Shawu.

Dawes, Shaw, Aga Khan, indijski magnat in več drugih odličnih oseb so imeli prijateljski sestanek, ki sicer ni imel drugega namena, kot se razgovarjati in kaditi.

Shaw je pričel kritizirati kapitalistično stranko. Ko je Shaw nekoliko prenehel, da dobi sapo, je Dawes odložil svojo splošno znan pipo, jo vrgel ježno na mizo in rekel Shawu:

— Čas je že, da končate tako nestrpnost, svojo le napol pečeno socialistično neumnost. Vi zapeljujete mladino. Vi napolnjujete njihove glave z idejami, v katere ne verujete niti polovico.

— Navdušujete mlade ljudi s svojim briljantnim pisanjem, češ mladina ne more prežvečiti in vzeti v svojo dušo. Vodite mladino v napačno in nevarno smer.

Deset minut je Dawes ostro govoril Shawu, ki ga je poslušal s svojim znanim, brezskrbnim nasmehom. Ko je Dawes končal, je Shaw pritisnil svoj prst na usta, kot bi hotel pokarati kakega otroka in rekel:

— Psi; Aga Khan vas bo slišal. Navzoči so bili presenečeni, ko Shaw Davesu ni ostro odgovoril. Pozneje pa je Shaw rekel:

— To je bil glas iz osrednjega zapada.

RUPREHT NI HOTEL SPREJETI MARJE

MONAKOVO, Bavarska, 20. decembra. — Romunska kraljicavdova Marija se je sinoči odpeljala v Bukarešto. Tekom svojega bivanja v Monakovem je skušala obiskati bivšega bavarskega prestolonaslednika, princa Ruprehta.

Ruprecht še ni pozabil, koliko si je tekem svetovne vojne prizadevala, da je pridobila Romunsko za zaveznike, vsled tega ji ni hotel dovoliti sestanka z njo.

Marija je bila štiri tedne v Monakovem s svojo najmlajšo hčerjo Ileano in zetom avstrijskim nadvojvodo Antonom.

IZGNAN ŠPANSKI KARDINAL V RIMU

GENOVA, Italija, 20. decembra. Kardinal Segura y Saenz, ki je bil izgnan iz Španske, je prišel v to mesto iz Francije na poti v Rim, kjer se namerava za stalno nastaniti.

KDO JE UMORIL DIAMONDA?

Nasprotniki v prodaji pi-jace so ga obsodili na smrt. — Morilci v sodnijski dvorani. — Diamond jih je spoznal.

ALBANY, N. Y., 20. decembra. Policiji je bilo znano, da sta dva gangsterja opazovala Diamanda pri njegovi obravnavi, ko se je moral zagovarjati zaradi odvedbe Duncana. To pojasnilo je dal policist Frederick Broderick, ki je bil Diamondov prijatelj. Broderick je rekel, da je Diamond tekem obravnave pokazal s prstom na dva mlada človeka ter rekel:

— Ta dva sta bila plačana in dobila vsaj po \$100, da umorita mene.

Diamond je bil oproščen, toda pječka ur nato je bil najden v svojem stanovanju s prestreljeno glavico.

Diamondovo truplo je bilo prepeljano v Maspeth, L. I. na dom sestre njegove žene. Umrl je brez denarja, dasi je vsakdo domneval, da si je nabral milijonsko premoženje. Bil pa je velik zapravljivec ter trošil denar za gledališkimi igralčkami. Največ je bila dležna njegovega denarja bivša gledališka igralka Marion Roberts, katero je zakladal z zlatino in denarjem. Njegova žena je sicer vedela za to razmerje, toda temu ni nasprotovala in je celo zvesto stala ob njegovi strani, ko je bil pred nekaj meseci obstrljen in pri obeh obravnavah, pri katerih pa je bil oproščen.

Diamond je obhajal s svojimi prijatelji svojo oprostitev pred sodiščem. Ob emi zjutraj se je poslovil in odšel, rekoč, da se vrne čez pol ure. Odšel je k Marion in tam ostal nad eno uro. Od Marion se je odpeljal na svoj dom, kjer je bil ob petih zjutraj mrtev s prestreljeno glavico.

Njegovi bivši tovariši, katere pa je pozneje prevaril, so z njim obračunali na način gangsterjev.

Njegova žena sedaj skuša med prijatelji dobiti dovolj denarja, da bo plačala za njegov pogreb.

Tako je končal zločinec, ki se je vedno znal izogniti roki pravice, pa je padel pod roko svojih pajdašev.

Njegovi bivši tovariši, katere pa je pozneje prevaril, so z njim obračunali na način gangsterjev.

Njegova žena sedaj skuša med prijatelji dobiti dovolj denarja, da bo plačala za njegov pogreb.

Tako je končal zločinec, ki se je vedno znal izogniti roki pravice, pa je padel pod roko svojih pajdašev.

STROŠKI AMERIKE V SVETOVNI VOJNI

NEW HAVEN, Conn., 20. dec. Profesor na Columbia vseučilišču, John M. Clark, je izdal te dni knjigo, v kateri dokazuje, da so Združene države v svetovni vojni imele stroškov 52 milijonov dolarjev.

Izdatke Združenih držav v blagu v času vojne ceni na 32 milijonov dolarjev. Gospodarsko breme mrtvih in pohabljenih, in izguba dohodkov onih, ki so bili v vojni, ceni na deset milijonov dolarjev in ravno toliko za odškodnino vojakov in njih družin.

Kot pravi profesor Clark, bodo imele Združene države še dodatne izdatke v znesku 38 milijonov dolarjev, ako ne bodo dobile povrnjenih vojnih dolgov raznih držav.

KITAJSKI POSLANIK SE JE POGAJAL Z INUKAJEM

TOKIO, Japonska, 20. decembra. — Iz Mukdena poročajo, da je japonska vojaška oblast sklenila zahtevati v posebnem ultimatu, naj se Kitajci umaknejo iz okolice Cincava, češ, da bodo v n sprotneem slučaju uveljavili Japonci drastične odredbe. Tukajšnji dobro informirani krogi so tozadevna poročila potrdili.

Dvoje svaril je bilo odposlanih. Prvo maršalu Čang Hsue Liangu, drugo pa Jung Činu, ki poveljuje Kitajcem v okolici Cincava.

Japonski poveljnik v Mandžuriji, general Honjo, je rekel, da bo napadel Kitajce, če se v teku štiriindvajsetih ur ne umaknejo.

Istočasno se je izvedelo, da se je kitajski poslanik v Tokio, Čang Tso Pin, dolgo časa posvetoval z novim japonskim ministrskim predsednikom Inukajem. Prvič v teku dveh mesecev se je zgodilo, da so se vršila pogajanja med zastopnikoma obeh narodov.

Danes se bo podal kitajski poslanik v Nanking. Nekateri pravijo, da je bil odpoklican, dočim drugi domnevajo, da se bo udeležil skupšine narodne eksekutive. Če je zadnja domneva resnična, se bo v teku dveh tednov vrnil v Tokio.

PARIZ, Francija, 19. decembra. — Jutri bo odpoval od tujak Keinkiči Jošizava, ki je zastopal japonsko vlado pri Ligi narodov. Odpoval bo v Tokio, kjer bo zavzel mesto zunanjega ministra v novem japonskem kabinetu.

Časniškim poročevalcem je rekel, da je njegova iskrena želja, da bi živeli trije mogočni sosedje — Kitajci, Japonci in Američani v najlepšem miru in slogi.

JACK DEMPSEY JE ZOPET ZMAGAL

LOS ANGELES, Cal., 20. dec. Jack Dempsey in njegova žena Estelle Taylor sta sklenila, da končata svoj zakonski prepri.

Estelle je naročila svojemu zagovorniku, da naj nastavi njeno tožbo za ločitev zakona, kar pomeni, da se ne bo pritožila proti ločitvi zakona, katero je dobil Dempsey v Reno, Nev.

Estelle Taylor je samo rekla: — Vesela sem, da je vsega konec.

NEVESTA NA DRAŽBI

NEW EAGLE, Pa., 20. dec. — Mary C. Clowes, lepa, 21 let stara, je objavila v časopisih, da postane žena onega, ki ji more dati deset tisoč dolarjev za preskrbo njenih starišev. Dobila je 500 ponudb s ljubeznjivimi in prijaznimi ponudbami.

Ko pa je prišla prvi ček za \$10,000 in ga je hotela zamenjati, ji je bil ček vrnjen, ker na banki ni imel pokritja.

Zdaj pa Miss Clowes pregleduje ostalih 499 ponudb in mogoče jih bo dobila še več.

KAZNJENEC JE PRIŠEL SAM V JEČO

Na smrt obsojen je prišel sam pred wardena. "Jaz sem mož, ki mora biti usmrčen." — Šerif ga je poslal v ječo.

MILLEDGEVILLE, Ga., 20. decembra. — Ravnatelj državne kaznilnice v Georgia, Dunaway je začuden pogledal pri svoji pisalni mizi, kaj hoče mož, ki je prišel v njegov urad. Vpraša ga: — Kaj želite, da za vas naredim, gospod?

Tujec odvrne: — Moje ime je Gay, ki sem obsojen na smrt. Mislim, da me morate poslati v smrtno celico. Šerif me je izpustil iz svojega avtomobila in mi rekel, da naj grem in poiščem vas. Rekel mi je, da mi boste vi povedali, kam naj grem.

Šerif O. A. Spence ni še nikdar pripeljal nobenega kaznjence, da bi bil usmrčen.

Gay, bo usmrčen prihodnji teden, ker je umoril svojega zeta.

PLOSKANJE V OPERI PREPOVEDANO

CHICAGO, Ill., 20. decembra. — Ravnateljstvo chicaške opere je naprosilo občinstvo, da naj ne ploska ob koncu pasameznih dejanj. S tem želi ravnateljstvo odbrati razpoloženje občinstva pri predstavi.

SENATOR ODDIE JE PADEL S KONJA

WASHINGTON, D. C., 20. decembra. — Senator Takser Oddie iz Nebraske si je zlomil ključnico, ko je njegov konj padel v Rodek Creek parku in se zvalil nanj. Senator je star 61 let, tehta 200 funtov in je najmočnejši mož v senatu.

KONZULOVA ŽENA IMELA NESREČO

PARIZ, Francija, 20. decembra. Žena ameriškega konzula Mrs. Murphy je padla s konja v St. Germain parku in je bila težko poškodovana. Nahaja se v bolnišnici.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

Glas Naroda

Owned and Published by SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Saksar, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 215 W. 15th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Da celo leto vaša list za Ameriko... \$7.00

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

Glas Naroda izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order.

GLAS NARODA, 215 W. 15th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 2-3878

KONGRES

Voditeljem obeh političnih strank se je odvalil težak kamen od sra, ko je poslanska zbornica odobrila Hooverjev moratorij.

Predsednik nemške republike, Hindenburg, je pisal Hooverju, da se nahaja Nemčija v neznanskih stiskah ter da zaenkrat ne more zadostiti svojim obveznostim.

Hoover se je nato posvetoval z različnimi evropskimi državniiki ter vodilnim demokrati in republikanci ter proglasil enoletni moratorij, to se pravi, da ni treba državam za dobo enega leta plačevati nikakih vojnih dolgov in reparacij.

Po njegovem mnenju bi leto dni trajajoč odmor zadostoval, da bi se države nekoliko oddahnile ter načrpale novih moči, nakar bi se plačevanje obnovilo.

Ker v to svrhu ni hotel sklicati kongresa, kar bi bilo po ustavi vsekakor potrebno, je proglasil moratorij kar na svojo pest.

Vsled tega se je izpostavil tekom sedanjega kongresnega zasedanja najrazličnejšim očitkom.

Najhuje mu je napel kongresnik McFadden iz Pennsylvanije, ki je enostavno rekel, da je predsednik prečkal Združene države Nemčiji.

Vladni krogi so očitke seveda zavrnili, obenem se bodo pa znali nad McFaddenom tudi bridko maščevati. Možak ne bo nikdar več izvoljen za kako javno mesto, ter je mrtev v političnem oziru.

Dasi so bile McFaddenove obdolitve gorostasno pretirane, ne more nikdo reči, da ni v njih zrna resnice.

Nihče ne bo tajil, da je bil moratorij proglašen na pritisk mednarodnih finančnih sil, ki so spoznale, da so njihove kapitalije v Nemčiji v nevarnosti.

Kadar so interesi mednarodnih kapitalistov v nevarnosti, jim ni nobena ovira prečnika in previsoka, da bi je ne premagali.

Po hudi debati je poslanska zbornica moratorij odobrila, sedaj je pa pred zveznim senatom. Tudi senat ga bo do torčka odobril.

Rečeno je seveda, da se moratorija ne sme podaljšati ter da bo kratkomalo zavrnjen vsak predlog glede znižanja oziroma črtanja vojnih dolgov.

Toda če ne bo od nikjer nobenega denarja bo treba v tem pogledu precej popustiti.

V kratkem bo prišla v kongresu tudi prohibicija na vrsto.

V postanski zbornici se je osnoval republikanski blok nasprotnikov prohibicije, kateri šteje 64 članov, ki bodo čimprej mogoče stopili v zvezo z mokrimi demokrati.

Poglavitno vprašanje, — kako naj se pomaga nezaposlenim, stopa vedno bolj v ozadje.

S tem, da državniiki in zastopniki naroda to vprašanje zanemarjajo, kopljejo stotisočnim grob in kopljejo ga tudi sami sebi.

GLAS NARODA — List slovenskega naroda v Ameriki — Naročajte ga!

Dopisi.

Girard, Kans.

Prosimo, če hočete ponatisniti ta dopis.

Poročam o rudniških razmerah v Kansas okolici. — V Graford County obratujejo rudniki 2 do 3 dni na teden.

Central št. 51 je dala kompanija v najem John B. Fulron.

Sedaj v januarju bo leto, ko so delali 7 dni na mesec, sedaj delajo 2 do 3 na teden.

Velika krivda je, ker so parne lopate tu v okolici, premogoceneje prodajajo in nam kruh odjedajo.

Podpore pa mi brezposelni tudi ne dobimo, ker naša unijska glava je večina prazna, zakar že naš predsednik John Lewis skrbi, da ni v njegovem žepu suša.

Vreme imamo suho, mrzlo se brez snega.

Z rojaskim pozdravom

John Damish.

Sheboygan, Wis.

Kakor vsako leto tudi letos priredi slovensko mladensko podporno društvo "Nada" veliko maškarnadno veselico dne 27. decembra t. y. v Standard dvorani, Indiana Ave.

Torej na svidenje v nedeljo dne 27. decembra v Standard Halli.

Frank Saje, tajnik.

Gallup, N. Mex.

Želim se malo oglasiti v listu Glas Naroda, ker vidim, da se tukajšnji rojaki ne oglašijo, čeprav imajo dovolj počitka.

Najprej bom popisal svoje potovanje. Ko sem šel 30. novembra na pot proti državi Kansas, sem imel lepo vožnjo skozi celo državo Missouri, ker je bilo lepo vreme.

Naj se sedaj tudi nekoliko dotaknem delavskih razmer. Nekda je bila velika slovenska naselbina v Mulberry, ravno tako tudi v Brazy Hill, Kans., zdaj pa v teh mestih ni skoro nobenega Slovenca.

ROJAKOM ŠIROK AMERIKE priporočam za božične praznike in novo leto zelo dobro domače posušene klobase, plačeta, šišolce in kunka; come spazna.

Frank Čehal, 1147 Addison E'd., Cleveland, O. (3x 16,18&21)

Samo v Mineral, Kans., dela nekaj naših rojakov. V splošnem pa so naši rojaki najbolj prizadeti.

Pred nekaj tedni se je v Ringo, Kans. ustrelil nek Slovenec. Kaj ga je gnalo v smrt, mi ni znano.

Ko sem se pripeljal v Frontenac, Kans., sem šel najprej k svojemu staremu prijatelju J. Kruziču in sem potem ostal pri njem kar 26 dni.

Ker Zagaga včasih tako hvali Marjance v Elizabeth in Richmondu, kako znajo kuhati, mu tukaj povem, da bi moral videti Kruziča, ki zna napraviti tudi potico, žganec iz bele moke brez krompirja, ali madžarski gulaš.

Pri njem sem bil tri tedne, pa nobenega denarja mu nisem mogel dati. Drugega nič, kot: lepa hvala!

Mr. Kruzič ima tudi sina, ki je bil več let uradnik kansaške unije, zdaj pa dela za neko družbo olja.

Tudi Martin Obrežan ima sine in hčere, ki lepo govore slovensko in nekateri tudi nemško.

Na Crawburg je tudi neka Italijanka pred tremi tedni skočila v vodnjak. Če je utonila ne vem in tudi ne vem, ako je prej zmerila vodo.

Nekaj dni smo se tudi lepo zabavali pri rojakinji Planko v Raton je lepo mesto in tu živi nekaj Slovencev.

Od tu sem odpotoval v Santa Fe, kli je glavno mesto države New Mexico.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

South Corona. Malo prej je bila v starem kraju in mi je povedala marsikatero dobro novico.

V Kansasu je tudi mnogo naših rojakov pod ključem, ker so prodajali prepovedano stvar.

Ko sem 28. novembra odpotoval proti New Mexico, sem imel lepo cesto št. 160, toda samo okoli osem milj. V Elk City, Kans., sem že moral zapustiti glavno cesto, ker je bila vsa zalita z vodo.

Naslednjega dne sem prišel v Library, Kans., kije že na meji države Oklahoma. Tu sem zopet imel smolo.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Raton je lepo mesto in tu živi nekaj Slovencev. Večinoma imajo svoje domove.

V Maxwell je nekaj slovenskih farmrjev. Najlaže je najti Puntarja in Česnika, ki sta ob glavnih cestah, drugi pa so bolj oddaljeni.

Od tu sem odpotoval v Santa Fe, kli je glavno mesto države New Mexico.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

Do Clawton, N. Mex. je šlo še dobro, od tam pa je zopet snežilo, ko sem bil kakih 20 milj od mesta.

nato peljal proti Santa Fe. Prišel sem ob dveh popoldne ves premrz, tudi avtomobil je bil ves pokrit z ledom.

Po vseh cestah je led in bal sem se vedno, da se bova z ženo kar ubila. Zopet sem se vrnil v Santa Fe.

Od tu sem se odpravil proti Gallup, N. Mex. Imel sem voziti samo 32 milj, toda voznja je bila zelo težavna.

Tovarni tukaj ni, temveč večinoma premogovniki. Izmed vseh najbolj dela Comeseo rov.

Zdaj pa končam in pozdravim vse prijatelje po Kansas.

Steve A. Fabjan.

Opomba uredništva: — Ponovno vas prosimo, da pišete svoje dopise s črnilom in samo na eno stran lista.

NASI V AMERIKI

Nagloma je preminula v Clevelandu Frances Grajewski, rojena Grihar, v starosti 59 let.

— V Neffs, O. je dne 20. novembra zadela smrtna nesreča Fojana F. Rozmana v avtomobilni nezgodi.

— 19-letna Helen Kastiger v Milwaukee, Wis., je vzela s seboj na kratko avtomobilsko vožnjo enoletno Dorothy Rozman.

Operaciji se je morala podvreči v Milwaukee, Wis. Justina Lamovšek.

Fant in dekle se le v pismih ljubita v knjigah in v povestih, ustmeno si pa nikdar ne razodevata.

Nebroj načinov in nebroj izrazov. V bližini Škofje Loke naprimer, kjer žive ponosni fantje in ponosna dekleta, je bila nekoč navada, da ji je fant rekel:

— A me češ, če te čem? Če je bila zadovoljna, je odločno rekla: — Nak!

Če ni bila zadovoljna, se je pa glasil njen odgovor: — O ja, kar koj! — in se je še veselo zamejala.

Knjigarni GLAS NARODA, 215 West 15th Street, New York City

Peter Zgaga

Ljubim te in rad te imam.

Slovenski jezik ima besedo "ljubiti", ki pa v živi govoricni ne pride v poštev.

Nebroj romanov in povesti je izšlo, v katerih igra ljubezen poglavitno vlogo, pisatelj v dolgih odstavkih opisuje, kako se fant in dekle ljubita, fant koprni od same ljubezni in ona mu v najzbranejših besedah zatrjuje svojo ljubezen.

Taka stvar se da prav prijetno čitati, toda resnična ni in ni slovenska.

Izraz "ljubim, ljubiti" je običajen v knjigah in pismih, nikakor pa ne v praksi in v medsebojnem govoru.

Češ v igri na odru ni pravilen, če naj igra prikazuje resnično življenje.

Nak, mi Slovenci pa že ne pravimo: Ljubim te!

Rojaki po Ameriki, ki boste čitali to kolono (tudi tiste vprašajte, ki je ne bodo čitali), pravice povejte, s kakšnimi besedami ste razodevali svojo ljubezen.

Stojte! Tako radoveden nisem, da bi hotel izvedeti s kakšnimi besedami.

Le to mi povejte, če je med vami kateri, ki bi kdaj rekel materi: — Draga mati, ljubim vas! — ali pa dekletu: — Ljubim te, ljubim te!

Le dobro premislite, ali ste kdaj v življenju rekli bitju, ki vam je najdražje: — Ljubim te!

Stavim, da nikoli. Ponaše se reče: "Rad te imam", "Saj si moja, kaj ne", "Moja si", ali se pa samo slino požre, malo zamena z nogami, v zvezde pogleda in se sploh nič ne reče.

To bi gledala, če bi prišel k nji in bi po raznih vsakdanjih ter precejšnjemu obotavljanju bruhnil iz sebe: — Ljubim te!

Mahoma bi šla vsa njena ljubezen k vragu, in še z mokro enjo bi te nagnala, češ, da se spakuješ.

Če si oženjen, naprimer, pridi domov, malo se pošali z ženo, nato jo pa ljubeznjivo objemi in ji reci: — Ljubim te!

Če si rečeš: — Rad te imam! — ali pa: — Saj si moja, kaj ne? — Ali me imaš kaj rada? — ti bo hvaležna za lepo besedo in se ji bo solza zaiskrila v očeh, posebno, če sta že dalj časa poročena.

Kakorhitro ji pa rečeš: — Ljubim te — si lahko zadovoljen, če ambulanca ne pokliče in te ne spravi tja, kjer jim manjkajo koleščki v glavi.

Fant in dekle se le v pismih ljubita v knjigah in v povestih, ustmeno si pa nikdar ne razodevata ljubezni z besedo "ljubim".

Saj je drugih izrazov dovolj, ki so resnično naši in resnično narodni.

Nebroj načinov in nebroj izrazov. V bližini Škofje Loke naprimer, kjer žive ponosni fantje in ponosna dekleta, je bila nekoč navada, da ji je fant rekel:

— A me češ, če te čem? Če je bila zadovoljna, je odločno rekla: — Nak!

Če ni bila zadovoljna, se je pa glasil njen odgovor: — O ja, kar koj! — in se je še veselo zamejala.

Ne vem, kako je zdaj po tistih nebeških krajih! Le to vem, fant, da z besedo "ljubim" ne boš nič opravil.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

KAKO SO POKO PALI MOZARTA

Bilo je pozimi, 7. decembra 1791. Brez konca in kraja so se vsipali kosmi izpod neba in ledenomrzli veter je požvižgaval svojo strahotno melodijo čez ravnino. Snega je bilo vedno več, da so že nastajali zameti, veter pa je majal strohnele ograje na osrednjem pokopališču svetega Marka, tedaj še daleč izven mesta. Zdelo se je, kakor da hoče s svojimi strahotnimi pliskanjem zbuditi iz spanja vse, ki spi...

pomnil drugi pogrebec. — Le pridi, Bartel, pa odpri zabojo, da se vrneva domov, preden pade noč in naju zamede sneg. Pogrebca sta pristopila k vozu in medtem ko sta si dajala pravilno pri vratih, je vprašal Rothmayer: — Koga pa sta prav za prav pripeljala danes? — Kdo ve, — je odgovoril eden izmed obeh. — Sicer pa stoji to tukaj na mrtvaškem listu, ki so nama ga bili dali na pot. Skraj bi bil pozabil nanj.

Mož je segel v žep in privlekel iz njega zmečkan papir, ki ga je izročil grobarju. Rothmayer ga je razvil in je čital: — Wolfgang Amade Mozart, star 35 let, umrl 5. decembra 1791 v stari Kaisersteini hiši. Naj se pokopje v navadnem grobu na pokopališču svetega Marka.

Pogrebca sta bila medtem dvignila rakev z voza ter sta se pripravljala, da zaneseta mrtliča na pokopališče. Ko se je Rothmayer ozrl po krsti, je smejal čez glave in se pokrival: — Ali vesta, kdo je bil to? Dve debeli solzi sta se mu iz očesa zljili po licih.

— Kdo je bil? — Gospod Mozart... Gos pod Wolfgang Amade Mozart. — To je isti, ki so ga zložili "Čarobno pčelca", opero, ki se igra vsak dan v Svobodnem gledališču. — Torej je bil muzikant, — je pripomnil eden izmed pogrebcev. Drugi pa je pristavil: — No, no, pojdimo, sicer bomo se zmzrnili.

Nešli so k rsto na pokopališče. Jožef Rothmayer pa je stopil še v mrtvašnico. Vzel je žeblice iz medenine in močno železno žico ter je pristopil k jami, v katero sta hotela pogreba že spustiti krsto. — Pokakajta. — Kaj pa bo? — sta vprašala mrtva.

A namestu da bi jima bil kaj odvnil, je Rothmayer omotaval žico okoli krste ter je nabij žeblice iz medenine na pokrov. — Čemu pa bo to, Rothmayer? — Čemu bo? Žeblice zabijem v pokrov, kakor vidita. — Tako je. Ampak čemu? Zdaj je Rothmayer spregovoril s svečanil glasom:

— Danes polagamo gospoda Mozarta v skupen grob, prišel pa bo čas, ko bodo ljudje spoznali, kaj je bil ta, ki ga polagamo danes v jamo kakor najbolj zapuščen in najsiromašnejše bitje na svetu. Čega bodo kdaj izkopavali da ga položijo v častni grob, ne bodo vedeli, v kateri krsti leži. Zato sem njegovo krsto označil z žico in z žeblici iz medenine. Vrvi so zahrskale. Krsta se je spuščala vedno globlje. — Oče naš, ki si v nebesih... Potem so votlo zabobnale prve grude, ki so se vsule na krsto in veter je piskal velikemu mrtvecu zadnjo melodijo. Kar je grobar Rothmayer nekoč slutil, se je resnično zgodilo. Čez mnogo let, ko je postal Mozart nesmrten, je poznejši svet popravil napako njegovih prednikov. Po žeblih iz meči in po žici so spoznali trho rakev z Mozartovimi zemskimi ostanke. Danes se hrani lobanja, v kateri je bival Mozartov genij, v salzburskem Mozarteju. Tja jo je bil prenesel sloviti anatom Hyrtl.

KELTSKE IN SLOVANSKE TRDNJAVE V NEMČJI

Berlinski profesor A. Goetze je z dolgoletnim delom raziskal ostanke starih keltskih trdnjav na Turinškem, zlasti pa na hribu Mall Gleichen pri Remhildu. Posamezne najdbe iz te okolice so združili zdaj v majhnem muzeju ob vznožju tega hriba in obsegajo najrazličnejše predmete iz kamna, kosti, bronu in zlasti iz železa, n. pr. priprave za tkanje in prejo, mlinske kamne, razne igle, kovinska zrcala, koščene glavnike, srpe, kose, meče, konjsko opremo itd. Bazaltna kopa, na kateri je stala trdnjava, je dejala kamenite plošče za debela, do 4 m obzidja. Po ostankih je soditi, da so v bronastih dobi prvotni prebivalci zgradili najprvo manjšo, okroglo utrdbo, v pozni hallstatti in zgodnji latenski dobi so zgradili novo obzidje, ki mu je potem sledilo še tretje obzidje v podolgovati obliki, do 200 m pred drugim. Za časa, ko je bila trdnjava največja, je izviral med njenimi zidovi vrelec in nanj so se naslanjale hiše s kamenitimi temelji. Cela vrsta manjših utrdb je bila v okolici razporejena okoli te glavne utrdbe in je bila z njo v zvezi brčkone z galskim signalizacijskim sistemom (ogjen in dim), ki ga opisuje Cezar.

Prebivalci te trdnjave so bili gotovo Helveti, ki so se za Cezarjevih časov skušali potem preseliti v Francijo pod pritiskom Arlovistovih trum, a Cezar jih je poglal čez Ren in se potem naselil v današnji Švici in Švabski.

Ko so Rimljani pod Avgustom prestopili Ren, da bi si osvojili Germanijo, so našli polno takšnih gradov, ki so jih pa bil med tem po keltskem sistemu zgradili Germani. Nekateri teh gradov so imeli že prave kamnite zidove, dočim so bila keltska obzidja podobna bolj kamenitim nasipom. Večina teh germanskih gradov v

vzhodni Polabski so pozneje uporabljala slovanska plemena. Slovani so drugače gradili samo neštevne vilne majhne utrdbe okrogle oblike, pač pa so postavili dva mogočna svetiščna gradova v Retri in Arkoni. Ostanke Retra so iskali dolgo po vsem Meklenburškem, dokler je ni Schuchardt po vojni odkril na grajskem griču pri Feldbegu. Od svetišča se je bila ohranila seveda le ploščad, vse drugo je 1068 razdril bojevit škof Burchardt iz Halberstadta. Retra je bilo narodno svetišče slovanskih plemen v Polabski. V njem so hranili svoje bojne znake, v njem so padale odločitve o vojni in miru, tu so imeli svoje preročišče in duševno središče. skratka bil je to prvi slovanski Delfi, v katerem so častili boga Svarazija, sinu boga luči in groma Svanroga.

Ko so Germani potisnili Slované čez celne, so ti naši svoje zadnje zatočišče na strmih krednih skalah otko Rujane. Tu so imeli svoje svetišče Arkono, v katerem so častili boga Svantovita z njegovim svetim belim konjem, ki je stopal preko kopij in prerokoval. Tudi to svetišče je odkril Schuchardt. Zgrajeno je v kvadratni obliki, ki je značena za starokeltska svetišča in ki kaže na prastare vezi med Kelti in Slovani v njihovi pradamovini Srednji in Južni Rusiji. Tudi to svetišče je stalo v trdnjaviški zgradbi, ki je bila proti kopni strani zaščiten z lesenim in zemejskim nasipom. Porušil jo je l. 1168. škof Absolon z Jelanda, vojskovođa danskega kralja Valdemarja. Pod udarci sekir je padla tudi ogromna Svantovitova soha, ki so jo potem sezgali.

NAPOLONOVA ADMIRALSKA LADJA

Pred 130 leti je Nelsonovo brodogradje pri zmagoviti pomorski bitki v nilemskem vodovju, točneje v Abukirskem zalivu, potopilo tudi francosko admiralsko ladjo L'Orion, ki se je pogreznila s svojo živo in mrtvo posadko, s svojimi 120 topovi in zlatim zakladom kakšnih 2 milijona v hladno globino morja. Pesnik Hemans je ovekoval slavnostni konec slavnega broda s pesmijo, v kateri pravi, da je stal desetletni sinček Jacques admirala Louisa Casablanca kakor mož na gorečem krovu in se branil ostaviti svojega očeta.

Zaklad, ki leži v trupu ladje, je bil namenjen za plače francoske armade, ki se je borila v Egiptu pod poveljstvom generala Bonaparteja, poznejšega cesarja. Iz vojnega povelja, ki ga je zdal Napoleon 7 tednov pred bitko v takratnem svojem glavnem stanu na Malti, je razvidno, da mora biti ta zaklad v ladji, kajti zaplenil so ga v raznih cerkvar Ivanovskega reda. Strokovnjaki izjavljajo, da bi ga ne bilo težko dvigniti, čim se ugotovi natančna lega potopljene fregate, kajti ta leži v precej nizki vodi.

Pobudo za ta dvig je dal neki angleški duhovnik, ki šteje danes že 90 let. Njegov ded je bil angleški kadet na ladji, k je pomagala reševati preostalo moštvo L'Oriona. Duhovnik je ugotovil, da ni doslej še nihče poskušal dvigniti francosko ladjo in je poveril svojega sorodnika, angleškega kapitana Woolwarda, naj izvede to nalogo. Woolward je v razgovoru z nekim novinarjem te dni dejal, da se čudi, ker ni še nihče poskušal dvigniti francosko ladjo. Stopi je v stik z angleško admiralteto, s

Ali imate izvod? Pošljite naročilo še danes. Vemo, da Vam ne bo žal. Slovensko-Amerikanski Koledar za l. 1932

V VSE KONCE IN KRAJE ZAIDE NAŠ ČLOVEK — in naš pesnik Župančič je to dejstvo lepo označil z besedami: — "O, domovina, širna brezmejna si — v daljo kot seme razsipas svoj plod." Ni je drzave v sirni Uniji, kjer ti ne prebivali naši ljudje. — Celu v državi New Hampshire, m a l o n a m znani država, rodovitni na svojih gozdnih bogastvih, delajo naši ljudje. Naj vam MARKO RUPNIK v Koledarju pove kaj o nji. Cena 50c SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 216 WEST 18TH STREET NEW YORK, N. Y.

Knjigarna "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

POVESTI in ROMANI
Amerika, povsod dobro, doma
Agitator (Kernik) broš.
Andrej Hofer
Benetka vedeževalka
Belgrajski biser
Beli mecesen
Bele noči, mali junak
Balkansko-Turška vojska
Balkanska vojska, s silkami
Boj in zmagava, povest
Blagajna Velikega vojvoda
Belfegor
Boy, (roman)
Burska vojska
Benin dnevnik
Boština darovi
Božja pot na Bledu
Božja pot na Šmarjni gori
Cankar:
Grešnik Lenard, broš.
Mimo življenja
Moje življenje
Romantične duše
Cvetke
Cvetina Borogradska
Čebelica
Črtice iz življenja na kmetih
Drobit, in razne povesti
Spisal Milčinski
Darovana, zgodovinska povest
Dekle Eliza
Dalmatinske povesti
Dolga roka
Da Otrida in Bijača
Doli z orožjem
Dve silki: — Njiva; Starika
Devica Orizanska
Dubovni boj
Dedeček je govil: Marinka in škrtar

francoskim oblastmi in egiptsko vlado. Nikjer mu niso delali ovir in so se odrekli deleža na zaklad, ki ga bo morda dvignil. Ta zaklad mora biti shranjen v hrastovih zabojih na ladijskem dnu in eksplozija, ki je raznesla krov, mu po vsej priliki ni škodovala. V ostalem je bila bitka pri Abukirju celna bitka, med katero so se ladje borile s spuščenimi sidri. To bo seveda v svezi s poročili o njihovih pozicijah izredno olajšalo iskanje potopljenega broda. Dela se prično spomlad.

ZA STARI KRAJ
KADAR ste namenjeni potovati v stari kraj:
KADAR želite dobiti kako osebo iz starega kraja:
KADAR rabite pečatlisto, izjavo ali kako drugo notarsko listino; ali
KADAR imate kak drug posel s stari krajem ali z New Yorkom,
tedaj je v Vašem interesu, da se obrnete na storo in zanesljivo domačo firmo, ki je nad 12 let opravlja vse te posle na
LEO ZAKRAJSEK
630 — 9th AVE
NEW YORK, N. Y.

Mali Oglasi imajo velik uspeh
Prepričajte se!

USPEH PARIŠKE KOLONIJALNE RAZSTAVE.
Na ozemlju Bois de Vincennes se podirajo eksotične palače in tempelje, ki so privlačili milijone tujcev v francosko prestolnico. Finančni uspeh razstave je v primeru s šibnimi velikimi podjetji svetovnega značaja ugoden, saj se ni končal samo brez primanjkljaja, ampak kaže celo znani aktivum v znesku 30 milijonov frankov.
Zanimivo je, da je prinesla samo razna loterija skoraj 94 milijonov frankov, dočim so posestniki vplačali za vstopnico blizu 10 milijonov frankov. Za najemnine prostorov se je vnovilo 17 milijonov frankov. Na mestu, kjer je stala razstava, ostane samo poslopje, v katerem bo zaprejel kolonijalni muzej.

PO SPREMENBI V TAJNIŠTVU FAŠISTIČNE STRANKE.
3. decembra popoldne se je v palači "Venezia" v prisotnosti ministrskega predsednika Mussolinija bivištrankin tajnik Giurianti izročil svoje posle svojemu nasledniku Ahilu Staraceju. Ministrski predsednik se je formalno zahvalil Giuriantiju za njegovo delo, ki ga je vršil kot naslednik Turatija v zadnjih 14 mesecih.
Starace je bil tik pred vojno v vrstah intervencionistov. Udeležil se je vojne in po vojni se je pridružil s kvadrumvirom Bianchijem fašističnemu pokretu. Dehalo je po večini v tridentski Benetiji in vodil fašistične napadalne oddelke. Znani so pogromi, ki jih je uprizoril s svojimi četniki v Bozenu, Tridentu, Andriji in Veroni. Od leta 1921 je bil fašistični komisar, leta 1922 je s 1500 fašisti iz tridentske pokrajine odšel v Milan, kjer je pomagal "urediti tamkajšnje razmere". Razbili so uredništvo "Avantija", razorožili kraljevo stražo in razdejali socialistične republikanske postojanke in tudi sedrež popolarov. Leta 1923 je prišel v Trst, kjer je organiziral "Dopolavoro", fašistično kulturno organizacijo. Leta 1924 je v Trstu vodil fašistično milico in bil še istega leta izvoljen za poslanca. Dve leti potem je postal podtajnik stranke. Tn funkcijo je o-

Pomladni Sen

ROMAN IZ ŽIVLJENJA Za Glas Naroda priredil I. H.

(Nadaljevanje.)

Poželjivo vpre svoje oči v sliko in si je morala priznati, da je bila Marija neizmerno lepa. Tako skrbno je vse shranil. Vzame pisno in bere.

Bile so ljubeznjive besede, ki jih je pisala Marija. Tudi sama Gabrijela mu je pisala slična pisma. Bere dalje in izprevidi, kako pristrano sta se pogovarjala in na koncu je bila vedno pripomba glede obljubljenega sestanka na pokopališču. In v enem pisnu, ki je bilo dolgo štiri strani in pisano zelo drobno, je omenjeno tudi njeno, Gabrijelino ime.

Kaj je to? Marija se mu pritoži zaradi njegovega očitka, da mu je nezvesta, da jo je zavrgel kot igračo za Gabrijelo Urlihovo — nato, da je dala bratu, s katerim se je sestala na pokopališču, denar — z mrzlično naglico bere Gabrijela.

Tedaj pa ji je kri hotela razgnati žile — na hodniku sliši glas svojega moža, obenem pa tudi, kako je hotel odpreti vrata, ki jih je prej zaprla. Naglo skoči in skuša zbežati sozi druga vrata. Toda tedaj pride skozi vrata Wolf in stoji na pragu svoje sobe. Kot bi jo kdo obilil s krvjo, stoji Gabrijela pred njim. Roko s pisni malo skrito v svoji obleki.

Osupel vpre Wolf oči v Gabrijelo. — Ti tukaj v moji sobi in pri zaprtih vratih? — Tedaj pa pogleda na pisalno mizo in v dvema korakoma stoji pred njo.

— Tedaj niti pred vdomom se ne strašiš, ako ti je treba zadovoljiti tvojo radovednost? — pravi s tresočim glasom. — Nisi me pričakovala tako naglo, kajti sicer — Wolf ni skončal, temveč samo zaničljivo pogleda svojo ženo, ki stoji pred njim kot ohromela, nezmožna reči le eno besedo.

Zdaj pa zapazi pismo v njeni roki. Srdito ji iztrga pismo iz rok, ga položi k drugim in zapre predal z Gabrijelinim ključem. Nato vrže ključ na mizo in stegneno roko molče, toda zapovedujoče, ji pokaže vrata.

— Wolf! — Vzklik grenke togote se ji izvije iz prsi. Da jo je že dvakrat pogledal iz sobe, je bilo preveč. Gabrijela poskuša do skrajnosti.

— Wolf, vrnila se bom k očetu. — Pojdi, — pravi hladno. — ne branim ti. — Toda svojega otroka vzamem s seboj. — To bomo še videli. Otrok je očetov. Ti lahko greš. Reši me svojega pogleda. Zaničujem te! Puj, kako je mogoče tako se spozabiti!

Wolf vzame knjigo in bere in se ne zmeni za Gabrijelo, ki se treso od jeze, da bi se mogla zadaviti. Plaho še enkrat pogleda Wolfa, ki mirno bere, nato pa gre iz sobe. Wolfov mir pa je bil samo umeten. Ko je bil sam, vrže knjigo proč in naglo skoči pokonci.

— In s tako ženo moram biti vsak dan skupaj, samo zato, ker je moja žena!

Vse v njem je bilo razjarjeno; mogoče bo vseeno boljše, da se ločita. Ako tudi se bodo ljudje spogledovali — boljše je, kot pa prenašati mučenštvo takega zakona.

Uro pozneje sreča Gabrijelo v predsobi. Pogleda jo in Gabrijela to opazi. Zmagonosno mu reče:

— O, zdaj se še čudiš, da sem še tukaj. Toda celo stvar sem drugače prenešila. — Ostanem pri svojem otroku. Privaditi se boš moral nato, videti me tukaj kot svojo ženo — gospo pl. Wolfovo. Te usluge ti ne maram storiti, da bi te rešila svoje navzočnosti. Nobeni drugi se ne umaknem! In če mora biti najino skupno življenje tudi pekel.

— Kakor hočeš, — pravi Wolf mrzlo. V tem trenutku vstopi sluga z vizitko na srebrnem krožniku. — Gospod grof Mešnik želi videti milostljivo gospo.

Gabrijela hoče nekaj odgovoriti, toda Wolf pravi naglo: — Milostljiva obžaluje, ker se ne počuti dobro, toda jaz bom sprejel gospoda grofa.

— Sluga se prikloni in izgine. Tedaj pa zroji Gabrijela: — Kaj ti pride v glavo? Jaz bom vendar sprejela Mešnika!

— Tega ne boš storila; prepovem ti, — pravi Wolf odločno in gre iz sobe.

Komaj deset minut nato vidi Gabrijela sloko, nekoliko pripognjeno Mešnikovo postavo iti iz hiše. Tudi Wolf se vrne.

— Da boš vedela, Gabrijela, tudi banketa v hotelu "Prime Aleksander" se ne udeležimo, za kar si lahkomišljeno obljubila, ne da bi meni kaj o tem rekla! Jasnemu sem mu povedal, da ž njim ne uaram imeti nobenega opravka in upam, da boš tudi ti svoje obnašanje v tem smislu uredila. — Opoldne in zvečer me ne pričakuj. Skupaj bom s Stranskim in te hočem obvarovati njegovega pogleda. V kazini bom z njim. Z Bogom!

Wolf se prikloni in odide, Gabrijela pa v divji jezi razgrize svoj robec. Ali se mu ni bilo več mogoče približati?

Wolf pri odhodu še naroči sobarici, da pripravi za nj posteljo v sobi poleg pisalne sobe. Že večkrat je spal v tej sobi, prvič, ko je bila žena v otročnici, pozneje pa, kadar je imel manevre, ker ni hotel motiti svoje žene, ko je zgodaj odhajal in pozno prihajal, zdaj pa se je odločil, da bo za vedno tam spal.

Obišče še otroka v otroški sobi, se ljubeznjivo od njega slovi in odide. Naglo priteče Lazo v predsobo, rekoč:

— Hitro, mama, odpri okno; papa odhaja in bo mihal. — In sam poskuša odpreti okno.

— Neumnost! — se jezi Gabrijela. — Okno ostane zaprto. Ali mi hočeš vreči evetlice na tla, ti porednež! — in ne posebno rahlo ga potegne od okna.

Lazo pogleda z velikimi, temnimi očmi svojo mater.

— Saj nisem nič naredil, mama, da mi braniš popanu pomagati. Lazo bo papanu povedal.

— Kar povej, ti paglavec, — in ga udari po ustih. Morala je koga imeti, nad katerim je mogla stresti svojo jezo in če je v tem slučaju bil tudi nedolžen otrok. Otrokov obraz postane blede kot vid, toda niti ena solza mu ne pride iz oči; tiho hoče oditi z sobe.

— Kam greš? Ostanec tukaj! — zavpije nad njim. — Ne, Lazo bo šel, — pravi ježno. — Ti nisi dobra mama; Alfredova mama je mnogo boljša, vedno se ž njim igra. Svojega Lazota nimaš nič rada. Lazo ti je v napoto.

— Kdo je to rekel? — Trdo ga prime in strese šibko telesce. — Tega Lazo ne pove, kar boš še bolj huda.

— Takoj mi poveš, kdo ti je rekel, drugače boš tepen. Kaj ne, papa?

Lazo zmaže z glavo. — Kdo pa? Ali ne boš takoj povedal? Deček vztrajno molči in ga še bolj razburjena udari. Z nobenim glasom ne pokaže, da ga kaj boli. Ves blede in s stisnjenimi ustnicami se je pustil kaznovati.

— Tako, zdaj pa me prosi za odpuscanje! Lazo pa zmaže z glavo in molči. — Ne? Še vedno trmast? Le počakaj! — pozvoni gospodični. — Gospodična Marta, žal, da vam moram povedati, da z vami nisem več zadovoljna. Mlado dekle se prestrašeno zgane. — Ali smem vprašati, zakaj ne, milostljiva gospa? — Ravno vidim, da je Lazo zelo trmast. Gotovo mu pustite vse preveč veljati in ste brezbrizna. Od zdaj naprej mora biti vse drugače! Z Lazotom je treba postopati z vso strogostjo! — Milostljiva gospa, gospodar stotnik pa je povsem nasprotnega mnenja. — se upa dekle pripomniti. — Potem pa ne pozna Lazotovega značaja. Za kazen za njegovo porednost dobi zvečer samo en krožnik močnate juhe. — Saj je ne mara jesti, milostljiva.

(Dalje prihodnjič.)

ZAKAJ IN KAKO SE VOJSKUJEJO V MANDŽURIJI

Čudna, zanimiva je ta dežela, Mandžurija, za katero se sedaj vrše srditi diplomatski besedni dvojni in krvave strašne borbe stotisočev vojakov vseh narodnosti na Daljnem vzhodu.

Politično spada h Kitajski, vendar se vsepovsod na vseh področjih javnega življenja opaža in čuti ruski vpliv. Ta vpliv ni samo slučajna posledica dejstva, da meji Mandžurija v treh smereh na ruske pokrajine. V Mandžuriji naletimo pogosto na povsem ruske naselbine in v mnogih krajih je uprava čisto ruska. Kitajska vzhodna železnica je čisto rusko podjetje, ki jo na kitajskem ozemlju, ki jo strahijo že od nekdanjih ruskih vojakov in upravljajo ruski uradniki. Južna mandžurska železniška proga, ki se od vzhodne odcepi pri mestu Cicerkar, pa je nasprotno čisto japonsko podjetje. Tudi ona teče po kitajskem ozemlju, upravljajo jo pa Japonci. Med sprevodniki, strojevodji in drugim železniškim osebjem pa prav čisto naletimo na Nemce, ki so svojčas stopili v službo tega podjetja, ali na Slovence in Madžare, ki so se kot ruski vojni ujetniki na begu iz Rusije po boljševiški revoluciji ustavili v tej bogati deželi in stopili v službo, ki je precej dobro plačana. Ta mešanica prebivalstva v Mandžuriji, kjer naletimo vse vprek na Evropejce in ne redko na prastara demodrodna roparska plemena, na Kunguze, je zelo odločilen faktor pri organizaciji odpor proti z jugo prodirajočim Japoncem.

Za navadnega japonskega vojaka je vojna v Mandžuriji zelo nevarna podjetje, s prav malimi izgledi na uspeh. Ko so pred dvanajstimi leti Japonci prodirali v borbi proti boljševikom proti Vladivostoku preko Mandžurije in preko Transbajkalije do bajkalskega jezera, so njihove čete imele strašne izgube. Radi najrazličnejših boleznih, ki so neusmiljeno kosile med japonskim vojaštvom, radi strašne zime in konečno radi neprestanih zahrbtnih napadov roparskih čet, se japonska vojska ni mogla pravilno razvijati in vkljub sijajni opremi ni prišla do polne veljave. Te borbe s skritim sovražnikom, z razbojniškimi četami in sibirsko zima so tudi sedaj največja nevarnost za japonsko vojsko na obšir-

nem ozemlju, ki ga je zasedla in ga skuša obdržati v svoji posesti.

Kitajski general Ma in njegovi pomočniki pa imajo to srečno ugodnost, da si naberejo lahko veliko vojsko izkušanih in vseh strahot navajanih in proti strahotam zime utrjenih najemnikov. Po vsej Mandžuriji kar mrgoli "bivših" vojakov iz raznih kitajskih armad iz časa meščanske vojne, Kunguzov, Mongolov in konečno veliko število Rusov, častnikov in vojakov bivše carske armade. So tu celi oddelki nekdanje Kolčakove armade, vojske atamana Semenova in znamenitega pustolovskega barona Ungern-Sternberga, ki so se vse leta in leta borile po širnih sibirskih planjavah proti boljševikom in so se konečno morale umakniti pred silno rdečo armado. Kolčak in Ungern-Sternberg sta bila od boljševikov ustreljena, Semenov pa je pobegnil preko Japonske v Ameriko. Njihovi častniki in vojniki pa se še vedno potepajo ob mejah, se bijejo v vseh številnih državljanskih vojskah, živijo pravo življenje srednjeveških vojaških najemnikov "lansnechtov" in so vedno na razpolago vsakemu, kdor jih hoče najeti. Sovražstvo proti Japoncem je vsem Rusom bolj v krvi, kakor nasprotje med "belimi in rdečimi." Zato bomo sedaj doživeli, da se bodo okoreli carski oficirji in vojniki borili rami ob rami s svojimi boljševiški rojaki in kitajski vojski proti Japoncem.

Netočne so vesti, češ, da na kitajski fronti in pri tej pisani armadi primanjkuje orožja, streliva in drugega morilnega orodja. Po svetovni vojni je postala Mandžurija največje skladišče orožja na svetu. Vse protiboljševiške armade, ki so v letih 1918 do 1922 na svojem umiku prekoračile Mandžurijo, so iz Sibirije pripeljale bogate zaloge vojnega materiala in ga večinoma pustile v Mandžuriji, kjer so ga prodajale in zamenjavale za živež in alkohol.

Za nizko ceno lahko nabavimo francoske, angleške, ruske, nemške itd. strojne puške in topove, da celo zrakoplove. Posebno Amerikanci so budno skrbeli in bogato prispevali, da ni Rusom in Kitajcem primanjkovalo morilnih sredstev in najbolj modernega orožja v borbi

proti Japoncem. Zastopniki najrazličnejših ameriškanskih dobrodelnih organizacij in pobožnih sekt, so se kmalu pokazali za izvrstne vojaške strokovnjake, dobavitelje orožja in tihotapce streliva, ki so poleg skromnih milicij imeli velika skladišča orožja in municije. Preko sosedne pokrajine Usuri z Vladivostokom, da celo preko precej neobljudenega ozemlja o b amurski in transbajkalski meji so že dolgo časa neprestano prihajali v dežel veliki transporti vojnega materiala za obrambno vojno Rusov in Kitajcev proti Japoncem. Harbin je bil in je središče te popolnoma javne trgovine z najraznovrstnejšim vojnim materialom.

Tudi denarja najbže ne primanjkuje Kitajcem. Niso tekmovali samo Amerikanci in Rusi v organiziranju in financiranju odpora proti Japoncem. Tudi angleški funti in francoski franki so v veliki množici prihajali v to srečno deželo, kajti v Parizu in v Londonu so že davno ugovorili, da so načela Društva narodov in interesi p-sameznih velesil na Daljnem vzhodu dve povsem različni zadevi. Angleži so predvsem skrbeli za to, da Ruse čimbolj navežejo na Mandžurijo in na tej občutljivi točki pripravijo čimveč skrbi, da se Rusi ne bi mogli preveč brigati za Indijo, Perzijo in Turčijo. V Franciji pa je vpliv nekdanjih ruskih plemiških in vojaških krogov še vedno zelo velik. Zato Francozi prav radi pustijo Brianda, da s svojo sladkobesednostjo rešuje mir na Daljnem vzhodu, medtem ko oni financirajo belogardiste v Mandžuriji bil: za borbo proti Japoncem bilo za vsako slučajno pozneje morda tudi proti boljševikom. Kdo ve, kaj se zna še vse pripetiti.

Sploh se vidi, da svetovne velesile nič kaj posebno ne skrbijo na Daljnem vzhodu, marveč se zdi, da se jim krvave borbe v Mandžuriji zdijo kar nekam prijetna

DELAVEC DOBIL ODŠKOD-NINO ZA BOLEZEN

OTTAWA, Ill., 20. decembra. Wedron Silica Sand Co. je bila obsojena, da mora plačati delavec Charles Clouse deset tisoč dolarjev, ker je dobil nenavadno bolezen pri premetavanju peska. To je prvi slučaj, da je bila določena taka kazen po delavski odškodninski postavi.

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE

štiri krasne knjige stan-jo s poštnino vred \$1.35 "GLAS NARODA" 216 W. 18th St. New York

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. — Uprava "G. N."

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev. MODERN VZOREC KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM CENA S POŠTNIINO VRED \$2.50

ONL, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA \$1.75 "GLAS NARODA" 216 West 18 Street New York, N. Y.

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogrančnih parnikih: P A R I S 15. jan.: 14. maja (10 P.M.) (12.05 A.M.) ILE DE FRANCE 30. jan.: 17. feb. (12.05 A.M.) (12.05 A.M.) Najkrajša pot po železnici. Vsakdo je v posebni kabini z vseni modernimi udobnostmi. — Pijača in slavnina franoska kuhinja (izredno nizke cene). Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali FRENCH LINE 19 STATE STREET NEW YORK, N. Y.

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnove naročnino ali direktno, ali pa pri enem slediših naših zastopnikov

- CALIFORNIA Pontana, A. Hochevar San Francisco, Jacob Laushin COLORADO Denver, J. Schutte Pueblo, Peter Cuij, A. Saffia Salida, Louis Costello Wabensburg, M. J. Bayuk INDIANA Indianapolis, Louis Banlich ILLINOIS Aurora, J. Verbich Chicago, Joseph Bish, J. Bevdic Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar Cicero, J. Fabian Joliet, A. Anzelc, Mary Bambich, J. Zalelet, Joseph Hrovat La Salle, J. Spelch Mascoutah, Frank Augustin North Chicago, Anton Kobal Springfield, Matija Barborich Waukegan, Jože Zelenc KANSAS Girard, Agnes Močnik Kansas City, Frank Zagar MARYLAND Steyer, J. Černe Kitzmiller, Fr. Vodopivec MICHIGAN Calumet, M. F. Kobe Detroit, Frank Stular MINNESOTA Chisholm, Frank Gouže, Frank Pucej Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula Eveleth, Louis Gouže Gilbert, Louis Veasel Hibbing, John Povse Virginia, Frank Hrvatich MISSOURI St. Louis, A. Nabrgoj MONTANA Klein, John R. Rom Roundup, M. M. Panlan Washoe, L. Champa NEBRASKA Omaha, P. Broderick NEW YORK Gowanda, Karl Strlnsha, Little Falls, Frank Masie OHIO Barberton, John Balant, Joe H. Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Slapnik, Frank Zadnik. Euclid, F. Bajt Girard, Anton Nagode Lorain, Louis Balant in J. Kurše N.ies, Frank Kogovšek Warren, Mrs. F. Raclar YOUNGSTOWN Anton Kike! OREGON Oregon City, Ore., J. Koblar PENNSYLVANIA Ambridge, Frank Jakš Bessemer, Mary Hribar Braddock, J. A. Germ Bridgeville, W. R. Jakobek Broughton, Anton Ipavec Claridge, A. Yerina Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro. vanšek Crafton, Fr. Machek Export, G. Previč, Louis Zupan. Slc, A. Skerlj Farrgl, Jerry Okorn Forest City, Math Kamln Greensburg, Frank Novak Homer City in okolico, Frank Fe. renchack Irwin, Mike Paushek Johnstown, John Polanc, Martin Koroshetz Krayn, Ant. Tauželj Luzerne, Frank Balloch Manor, Fr. Demshar Meadow Lands, J. Koprivšek Midway, John Zust Moon Run, Frank Podmlšek Pittsburgh, Z. Jakshe, Vinc. Arh, I. Pogačar Presto, F. B. Demshar Reading, J. Pzdirc Steelton, A. Hedin Unlty Sta. in okolico, J. Skerlj, Fr. Schifrer West Newton, Joseph Jovan Willock, J. Peternej UTAH Helper, Fr. Krebs WISCONSIN Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren Sheboygan, John Zorman WEST ALLIS Frank Skok WYOMING Rock Springs, Louis Taucher Diamondville, Joe Rollet